

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Et primo, Vtrum sit specialis passio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](#)

Ad delectationem, & hic sensus est fatus: non enim spes terminatur ad iram, ut patet. Secundus est, qd' omnes passiones irascibilis terminantur ad iram, finiuntur in ira, tamen in ultima passione. & hoc est dicere quod ira est ultima passio, seu ultimus motus huius potentie, & notior: & propterea denominavit potentiam, & hic sensus est uestitus, ut patet superius dicitur.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum ira sit specialis passio.

AD PRIMVM sic proceditur. Vr. qd' ira non sit passio specialis. Ab ira n. denominatur potentia irascibilis: sed huius potentie non est una tantum passio, sed multae ergo ira non est passio specialis.

P2 Præt. Cuilibet passioni speciali est aliquid cōtra rī, ut patet inducēti p singula: sed ira non est aliqua passio contraria, ut supra dictū est. ergo ira non est passio specialis.
P3 Præt. Vna specialis passio non includit aliā, sed ira includit multis passiones, est enim cū tristitia, & cum spe, & cum delectatione, ut patet per Philoforum in 2. Rhetor. ergo ira non est passio specialis.
SED CONTRA est, qd' Damas. ponit iram specialē passionem. Et similiter Tulli. 4. de Tusc. questionib. *

RESPON. Dicendum, quod aliquid dicitur generale duplicitate, Vno modo per prædicationem, sicut animal est generale ad omnia animalia. Alio modo p cām, sicut sol est cā generalis omnium, qd' generant in his interioribus, sicut Dion. in 4.ca. de diu. no. * Sicut n. genus continet multis differentiis pōtētē secūdum similitudinem materiae, ita causa agens continet multis effectus secundum uirtutem actiuam. Contingit autem aliquem effectum ex concurso diuersarum causarū produci. Et quia omnis cā aliquo modo in effectu manet, potest etiam dici tertio mō qd' effectus ex congregatione multarum cārum productus, habet quandam generalitatem, inquantum continet multis cās quodammodo in actu. Primo ergo mō, ira non est passio generalis, sed coniuncta aliis passionibus, ut supra dictum est. * Similiter autem secundo mō: non est n. cā aliarum passionū, ut supra dictum est, sed per hunc modū potest dici generalis passio, ut patet p Aug. in 14.li. de ciu. Dei. * Amor. est prima radix omnium passionum, ut supra dictum est. * Sed tertio modo, pōtēt ira dici passio generalis inquantum ex concurso multarum passionum causatur: non enim insurget motus ira, nisi pter aliquam tristitiam illatam, & nisi adsit desiderium, & spes nesciendi, quia ut Philosophus dicit in 2. Rhet. iratus habet spem puniendo: appetit. n. uin diciam, ut sibi possibilem, unde si fuerit multum excellens persona, quā nocumētū intulit, nō sequitur ira, sed solum tristitia, ut Auct. dicit in li. de Anima.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod uis irascibilis denominat ab ira, non quia oīs motus huius potest sit ira, sed qd' ad irā terminantur oīs motus huius potentie, & inter alios eius motus est manifestior.

Ad 11. Dicendum, quod ex hoc ipso, quod ira cātare ex contrariis passionib. s. a spe, qd' est boni, & a tristitia, quē est mali, includit in se ipsa contrarietatem: & ideo non habet contrarium extra se, sicut etiam in mediis coloribus, non inuenit contrarietas, nisi qd' est simplicium colorum, ex quibus causatur.

AD TERTIVM Dicendum, quod ira includit multis passiones, non quidem sicut genus species, sed magis secundum continentiam cāe, & effectus.

ARTICVLVS II.

Vtrum obiectum iræ sit bonum, & malum.

AD SECUNDVM sic proceditur. Vr. qd' obiectum iræ sit malū. Dicit. n. Gre. Nyf. * qd' ira est quasi armigera cōcupiscientia, in quantū impugnat, id qd' cōcupiscientia impedit, sed oē impedimentū hēt rōnē mali. ergo ira respicit malū, tanq̄ obiectum.

P2 Præt. Ira, & odium conueniūt in effectu. utriusque n. est inferre documentum alteri, sed odium respicit malum tanq̄ obiectum, ut supra dictum est. ergo ēt & ira.
P3 Præt. Ira causatur ex tristitia. vñ Phil. dicit in 7. Eth. * quod ira**R**esponsio cum tristitia, sed tristitia obiectum est malum; ergo & ira.**S**ED CONTRA est, quod Aug. dicit in 2. Confess. quod ira appetit uindictam, sed appetitus uindi-**C**ta est appetitus boni, cum uindi-**E**ta ad iustitiam pertineat. ergo ob-**I**ectum ira est bonum.**P**4 Præt. Irasēper est cū spe, unde & delectationē cāt, ut dicit Phil. in 2. Rhet. * sed spei & delectatio-**N**nis obiectum est bonū. ergo & ira.**R**ESPON. dicendum, quod motus appetitiū uirtutis sequitur actum uirtutis apprehensiū. uis autem apprehensiū duplicitate aliqd apprehendit. Vno modo per modum incomplexi, sicut cum intelligimus quid est hō: alio modo per modum complexi. sicut cum intelligimus album inesse homini. Vnde utroque mō uis appetitiū potest tendere in bonum, & malum: per modum quidem simplicis & incomplexi, cum appetitus simpliciter sequitur, uel inhāret bono, uel refugit malū, & tale motus sunt desiderium & spes, delectatio & tristitia, & alia hīmōi. Per modum autē complexi, sicut**E**cū appetitus fertur in hoc, quod aliquod bonū, uel malū insit, uel fiat circa alterum, uel tendendo in hoc, uel refugiendo ab hoc, si-**M**anifeste patet in amore & odio. Amans. n. aliquem, inquātū uolumus, i. inesse aliqd bonū,**P**odimus autē aliquem, inquātū uolumus ei inesse aliqd malum. & si**R**espondit in ira, qui cūque n. ira scit, querit uindictā de aliquo, &**S**ic motus ira tendit ī duo. s. ī ipsam uindictā quā ap-**petit, & sperat sicut quoddam bonum, uñ & de ip-****F**sa delectatur: tendit ēt in illum, de quo querit uindi-**T**ctam, sicut in contrarium & nocium, qd' pertinet**¶ Super quest. quadra-****m sexū, articulum****secundum.****I**n ar. 2. eiusdem qd'**46. scito, qd' distin-****ctio facta in litera, qd'****motus appetitus fert****6. cor.****in obiectū per modū****Li. 4. c. 13. 2. inco-****plexi, & per mo-****dum complexi, intel-****ligitur formaliter &****explicite, ut patet in****numeratis passionib.****per modū inco-****plexi. Desideriū. n. & ipes,****si considerent obiec-****ta, secundum impli-****cita, complexionem****hēt. nullus. n. deside-****rat nisi sibi uel alteri****bonum, & similiter****q. 29. art. 1. cap. 6. post****medium to-****riū absentis boni, & mo-****spes futuri. Amare at****et inelle bonū alii, ca-****ut in 2. Rhet. df. ubi****explicita obiecta co-****siderent, incoplexio****inueniūt. est. n. deside-****riū. a. 2. confess.****ca. 6. a. med.****& 14. de ci-****uit. c. 15. t. 5.****Cap. 6. post****medium to-****riū absentis boni, & mo-****spes futuri. Amare at****et inelle bonū alii, ca-****ut in 2. Rhet. df. ubi****explicita obiecta co-****siderent, incoplexio****inueniūt. est. n. deside-****riū. a. 2. confess.****ca. 6. a. med.****& 14. de ci-****uit. c. 15. t. 5.****Cap. 6. post****medium to-****riū absentis boni, & mo-****spes futuri. Amare at****et inelle bonū alii, ca-****ut in 2. Rhet. df. ubi****explicita obiecta co-****siderent, incoplexio****inueniūt. est. n. deside-****riū. a. 2. confess.****ca. 6. a. med.****& 14. de ci-****uit. c. 15. t. 5.****Cap. 6. post****medium to-****riū absentis boni, & mo-****spes futuri. Amare at****et inelle bonū alii, ca-****ut in 2. Rhet. df. ubi****explicita obiecta co-****siderent, incoplexio****inueniūt. est. n. deside-****riū. a. 2. confess.****ca. 6. a. med.****& 14. de ci-****uit. c. 15. t. 5.****Cap. 6. post****medium to-****riū absentis boni, & mo-****spes futuri. Amare at****et inelle bonū alii, ca-****ut in 2. Rhet. df. ubi****explicita obiecta co-****siderent, incoplexio****inueniūt. est. n. deside-****riū. a. 2. confess.****ca. 6. a. med.****& 14. de ci-****uit. c. 15. t. 5.****Cap. 6. post****medium to-****riū absentis boni, & mo-****spes futuri. Amare at****et inelle bonū alii, ca-****ut in 2. Rhet. df. ubi****explicita obiecta co-****siderent, incoplexio****inueniūt. est. n. deside-****riū. a. 2. confess.****ca. 6. a. med.****& 14. de ci-****uit. c. 15. t. 5.****Cap. 6. post****medium to-****riū absentis boni, & mo-****spes futuri. Amare at****et inelle bonū alii, ca-****ut in 2. Rhet. df. ubi****explicita obiecta co-****siderent, incoplexio****inueniūt. est. n. deside-****riū. a. 2. confess.****ca. 6. a. med.****& 14. de ci-****uit. c. 15. t. 5.****Cap. 6. post****medium to-****riū absentis boni, & mo-****spes futuri. Amare at****et inelle bonū alii, ca-****ut in 2. Rhet. df. ubi****explicita obiecta co-****siderent, incoplexio****inueniūt. est. n. deside-****riū. a. 2. confess.****ca. 6. a. med.****& 14. de ci-****uit. c. 15. t. 5.****Cap. 6. post****medium to-****riū absentis boni, & mo-****spes futuri. Amare at****et inelle bonū alii, ca-****ut in 2. Rhet. df. ubi****explicita obiecta co-****siderent, incoplexio****inueniūt. est. n. deside-****riū. a. 2. confess.****ca. 6. a. med.****& 14. de ci-****uit. c. 15. t. 5.****Cap. 6. post****medium to-****riū absentis boni, & mo-****spes futuri. Amare at****et inelle bonū alii, ca-****ut in 2. Rhet. df. ubi****explicita obiecta co-****siderent, incoplexio****inueniūt. est. n. deside-****riū. a. 2. confess.****ca. 6. a. med.****& 14. de ci-****uit. c. 15. t. 5.****Cap. 6. post****medium to-****riū absentis boni, & mo-****spes futuri. Amare at****et inelle bonū alii, ca-****ut in 2. Rhet. df. ubi****explicita obiecta co-****siderent, incoplexio****inueniūt. est. n. deside-****riū. a. 2. confess.****ca. 6. a. med.****& 14. de ci-****uit. c. 15. t. 5.****Cap. 6. post****medium to-****riū absentis boni, & mo-****spes futuri. Amare at****et inelle bonū alii, ca-****ut in 2. Rhet. df. ubi****explicita obiecta co-****siderent, incoplexio****inueniūt. est. n. deside-****riū. a. 2. confess.****ca. 6. a. med.****& 14. de ci-****uit. c. 15. t. 5.****Cap. 6. post****medium to-****riū absentis boni, & mo-****spes futuri. Amare at****et inelle bonū alii, ca-****ut in 2. Rhet. df. ubi****explicita obiecta co-****siderent, incoplexio****inueniūt. est. n. deside-****riū. a. 2. confess.**